

Literatur.

- ARMSTRONG, E. A. 1952: The distraction displays of the Little Ringed Plover and territorial competition with the Ringed Plover. *Brit. Birds* **45**, p. 55–59.
- CREUTZ, G. 1931: Nistbeobachtungen bei einem Pärchen des Flussregenpfeifers (*Charadrius dubius curonicus* Gm.). – *Beitr. Fortpfl.-biol. Vög.*, Berlin, **7**, p. 167–170.
- DATHE, H. und MÜLLER, H. J. 1932: Zur Brutbiologie des Flussregenpfeifers (*Charadrius dubius curonicus* Gm.). – *Beitr. Fortpfl.-biol. Vög.*, Berlin, **8**, p. 60–65.
- DURANGO, S. 1943: Några iakttagelser av den mindre strandpiparen (*Charadrius dubius curonicus* Gm.). – *Fauna och Flora* **38**, p. 145–154.
- OHLENDORF, A. 1932: Einige brutbiologische Beobachtungen am Nest des Flussregenpfeifers (*Charadrius dubius curonicus* Gm.). – *Beitr. Fortpfl.-biol. Vög.*, Berlin, **8**, p. 96–100.
- SALOMONSEN, F. 1953: Fugletrækket og dets gåder. – København.
- SIMMONS, K. E. L. 1953: Some studies of the Little Ringed Plover. – *Avicult. Mag.* **59**, p. 191–207.
- WITHERBY, H. F. *et al.* 1952: *The Handbook of British Birds* **4**. – London.

MINDRE MEDDELELSER**Islandsk Rödben (*Tringa totanus robusta* (Schiöler)) i Grönland.**

I Stavanger Museums samlinger befinner seg en kolleksjon fugl, innsamlet sommeren 1939 ved Myggbukta, Öst-Grönland, nord for innløpet til Franz Josephs Fjord (pos. ca. 73°30' N.–21°25' W.). Eksemplarene ble innsamlet av avdelingssjef OSCAR BANG, Oslo, som i 1938–39 overvintret som fangstmann på de kanter.

Samlingen inneholder bl. a. et skinn av rødstilk (rödben, Stavanger Mus. Nr. 2660) med følgende mål: Vingelengde 170 mm, hale 70, tars 48, culmen 44, og nebb fra skallen 51 mm. Alle mål tatt på det tørre skinn. Fuglen er ikke kjønnsbestemt, men det skulle heller ikke være nødvendig for en bestemmelse til subspecies: Med en vingelengde på 170 mm er det innlysende nok en Islandsk Rödben (*Tringa totanus robusta* (Schiöler)). Fuglen er tatt 19. mai 1939 og er tydeligvis en »overcarried migrant« som har fløyet eller av vinden er blitt ført forbi Island på sin ferd nordover fra vinterkvarteret.

For Grönland angir FINN SALOMONSEN (Grönlands Fugle, s. 567) *Tringa t. totanus* som tilfeldig gjest, mens *Tringa t. robusta* ikke er påvist. Riktignok fører C. G. BIRD med et ? opp denne form i forbindelse med et eksemplar i Myggbukta 24. juni 1937 (*The Ibis* 1941 p. 149), men fuglen blev bare sett og hørt, og en bestemmelse til rase uten eksemplaret i hånden er umulig. Med BANG's fugl foreligger endelig

et sikkert bevis for, at også den islandske form kan forekomme som tilfældig gæst i Grønland, noe man på forhånd måtte si var vel så rimelig som at den europeiske kontinentalform skulle kunne nå dithen. Det er forøvrig bare å nevne at BANG selv bestemte fuglen til *robusta* allerede på finstedet, men fra museets side er funnet desverre ikke tidligere blitt publisert.

Samlingen omfatter også følgende arter, tatt i 1–5 eksemplarer hver (rase-navn utelatt her): *Corvus corax*, *Calcarius lapponicus*, *Plectrophenax nivalis*, *Oenanthe oenanthe*, *Falco rusticolus*, *Stercorarius parasiticus* og *longicaudus*, *Larus hyperboreus*, *Sterna macrura*, *Charadrius hiaticula*, *Arenaria interpres*, *Phalaropus lobatus* og *julicarius*, *Croce-thia alba*, *Calidris canutus*, *alpina* og *maritima*, *Anser brachyrhynchus*, *Branta leucopsis*, *Anas penelope*, *Clangula hyemalis*, *Somateria spectabilis* og *Gavia stellata*.

Summary. A specimen of Redshank, collected at Myggbukta in East-Greenland in May 1939 and kept in the Stavanger Museum, is the first positive record of the subspecies *Tringa t. robusta* in Greenland.

HOLGER HOLGERSEN

Sildemåge (*Larus fuscus* L.) med jethastighed.

I Juli 1956 havde jeg en ejendommelig oplevelse med en Sildemåge (*Larus fuscus*). En del Silde- og Sølvmåger kastede sig over noget udkastet fiskeaffald i havnen på Christiansø. En Sildemåge havde fået fat i en så stor bid, at den ikke i flugten kunne sluge den. Derfor var den stærkt forfulgt af de andre måger. I et voldsomt kast har den været for nær ved en bardun, thi dens ene vinge blev hugget af midt på overarmen og faldt ned på jorden, medens mågen selv styrtede ned i købmandsgården, hvor den hurtig blev affivet. Det pudsige var, at præsten netop gik der, hvor vingen faldt ned, og formodentlig tænkte, at Vor Herre sendte ham englevinger fra himlen; men himmelflugt blev det dog ikke til, da der blot var een vinge.

GITZ-JOHANSEN

Odinshaner (*Phalaropus lobatus* (L.)) ved Nissum fjord.

Pinsedag, den 20. maj 1956, iagttog min søn og jeg tre Odinshaner (*Phalaropus lobatus*) i engterrænet syd for Indfjordens udløb i Nissum fjord.

Medens vi iagttog en flok Brushøns, så jeg, at tre små vadere kastede sig i et lille fladvand foran Brushønsene. Vi gik nærmere og nåede ind på ca. 25 m's afstand fra småvaderne, og med solen i ryggen betragtede vi fuglene i kikkerten. Der var herefter ingen tvivl om, at det, vi så, var tre Odinshaner i smuk sommerdragt svømmende i det lave vand. Senere har vi læst, at disse fugle skal være meget tillidsfulde, så vi kunne måske være kommet dem endnu nærmere, men det forsøgte vi ikke.

S. K. ANDERSEN

Fjernfund af Fjordterne (*Sterna hirundo* L.).

I et nystartet, australsk tidsskrift, C.S.I.R.O. (Commonwealth Scientific and Industrial Research Organization) Wildlife Research, 1, september 1956, findes meddelelse om en Fjordterne (*Sterna hirundo*), der blev mærket i Uppland (ca. 60° n. br., 19° ø. l.) 9. juli 1955 og genfundet ved Fremantle i Sydvestaustralien (ca. 32° s. br., 115° ø. l.) 7. januar 1956. Fuglen var levende, men meget udmattet og døde dagen efter, at den var fanget. Meddelelsen (G. M. DUNNET) mener, at fuglen er fløjet syd om Afrika, hvilket giver ca. 24.000 km; men selv om den skulde have benyttet den betydelig kortere rute over Middelhavet og Rødehavet, har den utvivlsomt afstandsrekord for genfundne ringfugle. De to næste i rækken af fugle, der er fundet langt fra mærkningsstedet er Havterner, henholdsvis fra Grønland og Labrador; de er begge tilbagemeldt fra Sydafrika.

B. LØPPENTHIN

Hærfugl (*Upupa epops* L.) set på Bornholm.

En Hærfugl (*Upupa epops*) iagttoges den 1. september 1956 ved Gudhjem lige hvor vagtstien til Rø begynder. Den kom flyvende, satte sig på jorden og lettede derpå, hvorefter den slog et slag ud over klippekysten og forsvandt for mit øje, da den drejede ind mod land igen.

MOGENS B. LANGE

Hvidvinget Korsnæb (*Loxia leucoptera* (Br.)) set i Charlottenlund.

Den 12. januar 1957 så jeg en han og to hunner af Hvidvinget Korsnæb (*Loxia leucoptera* (Br.)) på kommunens grund ved min have Ingersvej 42 i Charlottenlund. De sad på jorden i færd med at æde af nogle kogler fra lærketræerne, der vokser langs med haven.

PER LOTZE

Adskillige medlemmer af D.O.F. har haft lejlighed til at iagttage de omtalte Hvidvingede Korsnæb, der i længere tid opholdt sig i Forstbotanisk Have og strejfede rundt i Charlottenlunds Haver. Red.

Gulirirken (*Serinus canaria serinus* (L.)) ved Næstved.

Det kan nu med nogenlunde sikkerhed fastslås, at Gulirirken (*Serinus canaria serinus*) – som jeg omtalte som ynglende i en lille lund ved Susåen mellem Næstved og Herlufsholm i sommeren 1948 (D.O.F.T. 43, 1949, p. 172) – har ynglet på stedet i 4 år, men derefter er forsvundet. Det er endda sandsynligt, at der i 1950, måske også i 1951, har ynglet to par på lokaliteten. Om eftermiddagen den 5. maj 1950 hørte jeg nemlig to Gulirisk-hanner, der i en hel time sang om kap med hinanden. Netop på det tidspunkt flyttede jeg imidlertid fra byen og fik ikke konstateret, om der virkelig var to par.

I 1951 iagttog jeg ingenting under et besøg den 3. juni i lunden, men direktør G. MENG LUND og to andre beboere på stedet, som havde

lært Guliriskens sang at kende, var sikre på, at de havde set og hørt Guliriskerne mange gange denne sommer. Hverken 1949, 1950 eller 1951 blev der imidlertid fundet reder af gulirirken.

I 1952 var jeg igen, den 22. maj, ved lunden ved Magle Mølle uden at gøre nogen iagttagelser af Guliriskerne, og de stedlige iagttagere havde dette år heller ikke set noget til dem. Siden har jeg ikke besøgt stedet.

Om den lille kanarie-beslægtede Gulirisk kan jeg iøvrigt oplyse, at ♂ og ♀ i 1948 sås første gang 1. maj, i 1949 var ♂ (og vist også ♀) ankommet 17. maj, og i 1950 var der 5. maj to ♂♂. I 1948 sås Gulirirken sidste gang den 8. september. Gulirisk ♂ synger fra den første dag til nogle dage ind i Juli, ifølge iagttagelserne fra Næstved.

NIELS JØRGEN TORTZEN

Sene iagttagelser af trækfugle.

Den 12. september 1952 sås i en have i det nordøstlige Hillerød en Nattergal (*Luscinia luscinia*). Det var åbenbart en ung fugl, idet dens næb var tydelig hvidligt. Temperaturen lå disse dage et par grader under normalen.

Den 13. november 1955 iagttoges i hvert fald 4 Landsvaler (*Hirundo rustica*) over plantagen på Bøtø, Sydøstfalster. Det havde været meget mildt i 8–10 dage, og der var endnu mange myg. Den 27. november sås ingen svaler på Bøtø.

Den 28. januar 1956 opholdt der sig 6 Rødben (*Tringa totanus*) og 6 Ryler (*Calidris alpina*) på Guldborgsunds flade strand neden for Strandboulevarden i det nordlige Nykøbing F. (stedet er iøvrigt fuglestatsreservat). På sundet lå tynd is, og det havde frosset 5° C. om natten. Den 30.–31. januar blev det hård frost, og der faldt $\frac{3}{4}$ m sne. Den 5. februar iagttoges en enlig Rødben ved et kloakudløb på stranden i området. I løbet af nogle få dage lagde sundet derefter til, og ingen af vaderne sås senere.

NIELS JØRGEN TORTZEN

VI. internationale studielejr 1956 i Østrig.

I dagene fra 3.–16. august 1956 afholdtes i Østrig for unge naturinteresserede en kongres med efterfølgende lejr. Ved kongressen, der varede fra 3.–6. august, grundlagdes the »International Youth Federation for the Study and the Protection of Nature«. Denne føderation kommer fortrinsvis til at bestå af ungdomsorganisationer, hvis hovedformål er at studere og bevare naturen. Forud for stiftelsen ligger et stort arbejde, om hvilket det sikkert vil være på sin plads at give en oversigt.

Begyndelsen, der førte til dannelsen af føderationen, går tilbage til 1950, da den første internationale lejr blev organiseret. Den fandt sted på øen Terschelling i Holland og var tilrettelagt af den hollandske forening Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJV), der har udført et stort pionerarbejde i årene efter krigen. Fra 1951–55 afholdtes lejre i Belgien, Sverige, Holland og Tyskland, alle under protektorat

af »The International Union for the Protection of Nature« (IUPN). Fra 1954 har UNESCO ydet betydelige tilskud.

På IUPN's konference i København 1954 blev det besluttet at nedsætte en komité, der skulle forberede dannelsen af føderationen. Komiteen, der afsluttede sit arbejde ved stiftelsen 1956, kom til at bestå af følgende medlemmer: SAM SEGAL (Holland), HENRY MAKOWSKY (Tyskland), ANNE VON ESSEN (Sverige) og JACQUES DE SMIDT (Holland).

I disse år opstod rundt om i Europa en række nye ungdomsorganisationer, af hvilke kan nævnes Sveriges Fältbiologiska Ungdomsförening (SFU), Deutscher Jugendbund für Naturbeobachtung (DJN), Field Observers Club (FOC) og Österreichische Naturschutzjugend (ÖNJ). Alle disse foreninger afholder hvert år studielejre i lighed med de af D.O.F.s Feltornithologisk Udvalg arrangerede. Som eksempel kan nævnes, at NJN hvert år afholder en eller flere lejre på øen Terschelling, hvor man blandt andet studerer vadefugletræk. De fleste af disse foreninger beskæftiger sig ikke alene med fugle; men det skal dog nævnes, at der til føderationen allerede har sluttet sig flere ornithologiske foreninger.

Men nu tilbage til Østrig. Det var Österreichische Naturschutzjugend, der havde påtaget sig opgaven at arrangere kongressen og den efterfølgende lejr, en opgave, der løstes på bedste måde. Den 2. august om aftenen samledes de ca. 70 deltagere fra ialt 12 lande i Salzburg; som representant for D.O.F.F.U. deltog jeg i kongressen. I de følgende fire dage arbejdedes med ratifikationen af lovene.

Studielejren, som varede i ni dage, oprettedes i Obersulzbachtal, en typisk alpedal, hvor vi boede i en hytte oppe ved trægrænsen. Mange interessante alpefugle blev truffet.

De sidste par dage holdtes møder, ved hvilke bl. a. føderationens økonomi drøftedes. På grund af UNESCO's store tilskud bliver medlemskab meget billigt. En nærmere kontakt imellem medlemmerne aftales, ligesom man var enige om at sende invitationer til hinandens studielejre. Lejren var omsider forbi, og man rejste igen til Salzburg, hvor den nydannede føderations medlemmer skiltes for atter at mødes igen i 1957 i »Grand Paradiso« nationalpark i Norditalien. Jeg vil til slut bringe D.O.F.s bestyrelse en tak for den økonomiske støtte, ved hvilken turen blev gennemførlig for mig. BENT PORS NIELSEN

ANMELDELSER

VAGN HOLSTEIN: Musvaagen, *Buteo buteo buteo* (L.). Biologiske Studier over danske Rovfugle IV. Tilegnet Dansk Ornithologisk Forening i Anledning af 50-Aars Jubilæet. (112 pp., en del tekstfigurer og tabeller). – H. HIRSCHSPRUNGS forlag, København 1956. Pris: Kr. 14.00.

Der er måske mindre fysiologi og mere fænologi i denne smukke bog om Musvågen end i dens forgængere; men iøvrigt ligner den selv sagt disse i plan og opbygning. Forf.s 3 tidligere rovfuglemonografer